VROUWENRAAD

IEDEREEN FEMINIST

STANDPUNT DRAAGMOEDERSCHAP
2024

Nederlanstalige Vrouwenraad vzw
Middaglijnstraat 10 - 1210 Brussel
+32 (0)2/229 38 19
info@vrouwenraad.be
www.vrouwenraad.be

IBAN BE66 0010 6922 5643
BIC GEBABEBB
ON 0414.294.522
RPR Nederlandstalige ondernemingsrechtbang Brussel

In voorbereiding van de ontwikkeling van een standpunt over draagmoederschap en zelfbeschikking werden volgende initiatieven genomen:

- oprichting van een specifieke werkgroep binnen de Vrouwenraad, om de kwestie uit te klaren en de basisuitgangspunten en een standpunt terzake voor te bereiden;
- de organisatie van een webinar over draagmoederschap op 3 oktober 2024
- een informatieve nota over draagmoederschap, waarin meerdere aspecten van de kwestie uiteengezet worden en de mogelijke opties m.b.t. het basisbeginselen en basis standpunt aangegeven zijn.

De leden van de Vrouwenraadwerkgroep ontvingen deze informatieve nota eind september. Op 24 oktober 2024 werd hierover een overlegvergadering georganiseerd en werden de basisuitgangspunten en mogelijke opties m.b.t. zelfbeschikking en draagmoederschap besproken.

De werkgroep komt tot de volgende **besluiten:**

De uitgangspunten of basisbeginselen die in alle gevallen gerespecteerd en prioritair gehandhaafd moeten worden inzake 'draagmoederschap' zijn: voorkomen van misbruiken en instrumentalisering van alle vrouwen[1], respect voor hun inherente menselijke waardigheid en respect, bescherming van de mensenrechten van vrouwen.

Draagmoederschap moet wel goed/beter wettelijk omkaderd worden. Een totaalverbod op draagmoederschap, een standpunt dat door vele vrouwenorganisaties verdedigd wordt, zal misbruiken niet kunnen uitsluiten. Eerder dan het totaal te verbieden, moeten we daarom werken naar een betere regeling. De vraag stelt zich ook of dit niet indruist tegen de vrijheidsrechten. Om gelijklopende redenen wordt ook de piste van commercieel draagmoederschap en van draagmoederschap als vorm van zorgarbeid verworpen. Deze standpunten druisen in tegen ethische beginselen m.b.t. de inherente menselijke waardigheid en niet-instrumentalisering van de lichamen van vrouwen en er bestaat een reëel en hoog risico op misbruik van vrouwen in kwetsbare situaties.

Op basis van deze overwegingen kiest de werkgroep uit de mogelijke opties: 1) in geen geval toelaatbaar (abolitionisme); 2) in alle gevallen toelaatbaar (commercieel draagmoederschap), met als variant 3) draagmoederschap als vorm van 'zorgarbeid' (commercieel) en 4) onder bepaalde voorwaarden aanvaardbaar ('altruïstisch' draagmoederschap) daarom voor optie 4: 'altruïstisch' draagmoederschap.

De mensenrechtenverdragen en ethische beginselen zoals het principe van autonomie, respect voor persoonlijke vrijheidsrechten van vrouwen, voor de inherente menselijke waardigheid van de vrouwen (de mens als doel, subject), voor sociale bescherming en het voorkomen van misbruiken van vrouwen zullen daarbij onze leidraad zijn. Leidraad om de verschillende en soms tegenstrijdige belangen van de divers betrokkenen tegen elkaar af te wegen. Respect voor de rechten van alle vrouwen – ook deze in het buitenland – komt daarbij op de eerste plaats, en ook met de rechten van toekomstige kinderen moet rekening worden gehouden. We moeten vermijden dat vrouwen een middel worden om het doel van anderen te bereiken.

Al deze kwesties moeten verder uitgediept worden en vertaald naar praktische handvaten voor de wetgeving en het beleid. De werkgroep zal daarbij toewerken naar een duidelijke omkadering en

[1] Het woord 'vrouwen' wordt in deze tekst gebruikt als koepelbegrip of verzamelnaam, waaronder meerdere categorieën ressorteren op basis van onveranderlijke kenmerken of veranderlijke factoren, zoals: 'kleur', leeftijd, klasse, inkomen, validiteit, seksuele voorkeur, culturele achtergrond, migratiestatus,…die telkens, apart of gecombineerd, een verschil kunnen maken in relatie tot gelijke rechten, vrijheden en kansen waarmee rekening moet worden gehouden bij het ontwerp en in uitvoering van het beleid. Idem voor het woord mannen.

begeleiding, van bij de start van het proces, waarbij met verschillende perspectieven en mogelijke situaties rekening wordt gehouden. Daarom plant de werkgroep om in 2025 dit standpunt, advies over altruïstisch draagmoederschap verder uit te diepen.
De werkgroep zal daarbij oog hebben voor (internationale) 'goede praktijken' en zich laten bijstaan door experts en ervaringsdeskundigen, zoals de fertiliteitscentra, de Maakbare Mens… en ethici, juristen met expertise in de materie. Dit overleg en speciale zittingen kunnen zowel binnen als los van het Bestuursorgaan van de Vrouwenraad georganiseerd worden en zullen de basis vormen om het standpunt van de Vrouwenraad, met name, de fundamentele keuze voor 'altruïstisch draagmoederschap' verder uit te werken. We voorzien in 2025 daartoe (minstens) twee webinars.

Dit standpunt werd voorgelegd op de Algemene Vergadering van 5 november 2024. De leden hebben geen aanmerkingen bij het standpunt - en de voorgestelde verdere werkmethodiek.

Het standpunt van de Vrouwenraad 'draagmoederschap is onder bepaalde voorwaarden aanvaardbaar, maar moet goed/beter wettelijk omkaderd worden met oog voor het voorkomen van misbruiken en met als doel de bescherming van de mensenrechten van alle vrouwen in alle gevallen te verzekeren' is goedgekeurd. In 2025 worden de voorwaarden daartoe uitgewerkt.

Vrouwenraad, 5 november 2024